

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyitlerek és hirdetések.

Telefon szám 34.

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 8 kor
Fél évre . . . . . 4 kor
Negyed évre . . . . . 2 kor
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Nyitlér példosra 50 fillér.

MURAKÖZ

Feloldó szerkesztő:

ZRINYI KÁROLY.

Főszerkesztő:

MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lapfajdos:

STRAUSZ SÁNDOR.

A vidék Erzsébet-szobrai.

A magyar nemzetnek Erzsébet királyné iránt érzett imádatát Budapestre tervezett szobra javára, olyan nagy összeget, három milliót, hordott össze, amilyenre nemcsak nálunk nincs példa, de hatalmas, gazdag nemzeteknél is alig akadunk párjára. Alig teremthető a művészet olyan monumentális alkotást, amely el tudná nyelni az óriási összeget. Ha teremtenék is valami mértetlenül nagy emléket, akkor nem fejeznék ki a nagy királyné szerénységét, finom nőiességét, zajtalan, csendes életét. A szoborra két millió valóban elég lenne.

A szobor-bizottságnak nagy fejtörést okoz most, hogy az összegnek főlős részét milyen célra fordítsák. Garmadával teremnek a tervek, amelyekből megelégedetlen láthatjuk, hogy a nagyszonyon emlékéhez fűződő intézményekre kívánják fordítani. Magyarországon élünk, mi sem természetesebb tehát mint az, hogy ezeket az intézményeket ismét a fővárosban akarják központossítani, vagyis azt a pénzt, amelyet minden kis falucsukának minden kis kunyhója is áldozatának tekint, ismét a főváros emelésére akarják költeni.

Sokat panasztolt, régi átka ennek az országnak, hogy benne teljesen elhanyagolják a vidéket. Minden áldozatot, minden befektetést, minden fényt, pompát, ipart, kereskedelmet, tudományos intézményeket, művészi alkotásokat csak Budapestre akarnak összehordani, mintha az ország csupán egyetlen

városból állana, mintha a kultúra áldásai csak egy város népe áhítoznék.

Budapestnek elfogult portálása újszólván teljesen fölszivja a vidék életét. Mig Budapesten, az egész ország közpénzeiből létrehozott, szinte túlságosan ragyogó állapotokat látunk, addig a vidék kultúrája fénytelen marad.

A vidék elhanyagolását mi sem jellemzi jobban, mint az, hogy a fölösleg miként való felhasználásánál egyetlenleg sem halatszott a vidék érdekében. Már pedig talán mondhatjuk, hogy az összeghez a vidékek is volt egy kis köze.

Tagadhatatlan, hogy a fővárosban állítandó szobornak kötelezettség kell lenni, azon az adományok felosztásának, a begyűlt összeg redukálásának nem szabad meglátszani.

Mikor azonban tudjuk, hogy fölösleges pénz, minden körülmények között marad, mert éppen a művészi finomság érdekében kell maradni, akkor igenis joggal megkövetelhetjük, hogy a fölösleget vidéki művészeti célok javára fordítsák. Hiszen olyan szegény Magyarország vidéke modern művészi alkotásokban. Miért kelljen a vidékek Budapestre zárandokolni, ha nagyaink emléke előtt akarja lelkét a mindennapiaságból fölemelni? Hiszen a hazafias érzt az emlékeztető szoborművekkel fejleszteni és ápolni kell az Alföld metropolisaiban, a Kárpátok alatt, Erdély bércei között, a négy folyam mentén és a Balaton vidékén is. Végre azt sem tagadhatjuk, hogy a művészi érzék fejlesztését nemcsak azok számára kell biztosítani, akik a művészi objektumokkal

egyébként is bőven megáldott fővárosban laknak, vagy akik néha napján oda fölrandulnak. Egy-egy szép szobormű miért ne gyönyörködtehetné a vidék emberének lelkét is? Miért ne taníthatná a vidéki nagy városba sűrűn bejáró falusi embert is azon nagy cselekedeteknek megbecsülésére és követésére, amelyek az érbe öntött vagy márványba faragott szobor kifejez?

A vidéki társadalom tehát álljon talpra és erélyesen követelje, hogy a fölös pénzből husz vidéki városban is állítsanak szobrot. Annyi pénz van, hogy egy-egy város így is ötvézezer koronás szobrot nyerhet, tehát abszolút becsű műemlékkel gazdagodik. Ne költsek el az egész összeget a rendeltetésnek meg nem felelő, holmi utcafölbontásra, szabályozásra, a szoborral összeépített irdatlan közműmunkára.

A vidék olyan szépen kivette a részét a királyné fölött való gyászából, emlékére olyan szép áldozatokat hozott, hogy nem érdemi még a mellőzést. Ne is említsünk mást, mint azokat a ligeteket, erdőcskéket, amelyeket a királyné emlékére ültettek. Hiszen ezek a parkok szinte várnak egy-egy szobrot. E szobor igazán csak a királyné szobra lehet.

A mi vármegyénk méltán számíthat az Erzsébet-szoborra. Fölvívjuk elsősorban nőegyesületeinket arra, hogy sürgősen összehívott gyűléseiken, a szobor-bizottsághoz intézett iratban jelenték be azt az óhajukat, hogy vármegyénk területén szeretnék az egyik Erzsébet-szobrot látni. Városaink cselekedjenek ugyanígy, keressék meg ország-

Az őrnagy házassága.

Írta: Fegyverese Ernő.

A borszőldre festett falusi kastély oszlopos tornácán fogadta Mándoky Gábor őrnagy a vendégeket. Az öreg tiszteletes a feleségével, meg a leányával jelent meg az őrnagné névnapi ünnepélyén. Az aispán két fiával és a komor arcú adótárnok már előbb érkeztek. Még három vendéget vártak, de az őrnagné engedelmét kéri, hogy a konyhába menjen rendelkezni, mert a szakácsok új.

— Az új szakácsnő nem olyan megbízható, mint az új seprő — mondotta.

Mándoky őrnagy csak félév óta lakott szülőföldjén s először történt, hogy vendégeket látott. Tudták, hogy roppant kalandos életet élt, hogy három világrészben verekedett és hogy 50 éves korában nősült.

Felesége alig volt tíz évvel fiatalabb, de alig látszott harmincöt évesnek. A házasságát Dél-amerikában kötötték, olyan sajátságos körülmények között, amintekre csak fantasztikus regények izgalmas rejtelmében bukkanunk.

Mándoky őrnagy ugyanis a szabadságharc leveretése után Garibaldi lelkes csapataiban verekedett vítézfél. Azután az Uniónak ajánlotta fel szolgálatait.

Bár az a harc, melyet egy szerencsénlázadás leveretésére vezetett, nem volt innýre, mert egy katonailag fegyvermeztelen, vad csorda ellen kellett küzdenie, szerepe szerencsével járt, mert rövid idő

mulva minden környékbeli szerencsénfalóban rettegni kezdték a nevét.

Mándoky kis amerikai pipával a szájában, így magyarázta a harcnak eme speciális nemét:

— Sohasem láttam vadabb, kegyetlenebb emberi csoportot, mint aminők a lázadó szerencsének voltak. A gaz felbujtók, a vezérek, valóságos üzetlet csináltak ebből a háborúból. Alkohollal tüzeltek az ellenséget. Fanatizálva, félig részegen indultak a harcra. Olyan kegyetlenkedésekről vettem hírt, melyek szinte kétségbeejtették a szívetem s amelyek még a balkáni háborúban elkövetelt lelketlenséget is felülmúlták. De azért én sem ayultam keztyüs kézzel hozzájuk. Alig mult nap, hogy tucatszámra nem köttettem fel lázadókat az erdő peremére.

A tiszteletesné, aki szenzitiv természetű volt, önkéntlenül feljajdult:

— Uristen!

— Igen bizony — folytatta az őrnagy — és mégis úgy történt, hogy ebben a gyilkos foglalkozásban, puskaropogás közben, lettem öngyilkos. Mindjárt el is mesélem.

— Egy tühretelen forró nyári éjszaka történt. A Nagy tó szélén táboroztunk, roppant kedvem lett volna megfürödni, de óvtak tőle, mert a tónak ez a része teli volt alligátorokkal. Éppen lefeküdni készültem, mikor sátramba belöpdött egyik legmegbízhatóbb kémem, egy öreg mulatt. Líheveg, szagototán adta elő, hogy kétszáz szerencsen, egy hírhedt kalandor vezetése alatt ma éjjel kirabolni készül néhány nagyobb farmot a közel fekvő völgyben.

Nem volt idő gondolkozni. Riadót fuvattam és nyeregbe ültem. Utánam nyolcvan karabélyos lovagolt. Természetesen a mulattot is magunkkal vittük. Mikor a folyón átkeltünk és a sűrűből előtörtünk, hatalmas lángkékvek jeleztek, hogy elkésve érkezünk. Megsarkanyztuk a lovakat és eszeveszeten vágattunk a lángok irányába. Ah! Az embert ilyenkor elfogja a boszúvágy. A fogamat csikorgatva szorítottam kardomat. Mikor az égő farmok közelébe érkezünk, néhány eléktelenített holttestre bukkantunk. Fehérek voltak, közöttük néhány idősebb. Elkáromkodtam magamat. A szerencsének, a gyilkosok, a jelek után itélve, a rablót holmival már eliramodtak... Merre mentek?!

Erre a kérdésre egy remegő barna leány adott választ. Szép, erélyes arca volt, bár halálos sápadtság ült rajta.

— Ha üldözni akarják őket, én önökkel megyek. Itt hagyom szegény anyám holttestét...

Néhány szóval elmondta, hogy itt kicsoda kegyetlenkedések történtek. Ő, a szép leány, éppen völgyényt várta vacsorára, amikor a szerencsének megtámadták a szomszéd farmot, mely éppen a folyó mellett fekszik. A férfiak, fegyverrel a kezükben, segítségre siettek. De hasztalan. A szerencsének lemezárólták őket és a holttesteket a folyóba dobták... Ő maga egy banánfa tetőjéről látta a szerencseneket egy völgy felé elvonulni.

— Mi történt? — kérdezte a tiszteletesné.

— Nem sok — felelte az őrnagy — csak néhány részeg szerencsen tudtunk utolérni. Azokat a katonák igralom nélkül lelőtték. Azután vissza-

gyűlési képviselőiket, befolyásos közéleti nagyságaikat; hassanak oda, hogy ezúttal is ne kizárólag Budapest művészete számára foglalják le az egész összeget. A budapesti szobor csak egy művészt foglalkoztatna. Ha azonban a vidéken is állítanának szobrokat, akkor a művészek egész táborát támogatnánk, a nálunk elég tövises pályájukon. A hazai művészet kiszámíthatatlan mértékben nyerne, mert hiszen így művészi nemes verseny fejlődne ki s nem lehetetlen, hogy a vidéken néhány olyan szobor teremne, amely talán művészi értékben sikerültebb is lenne, mint a fővárosi, mert hiszen a kisebb szobor intimsége közelebb áll a királyné nemes egyéniségéhez. A szobor nevezetességet kölcsönözne a vidéknek és bizonyára halással lenne az idegenforgalomra, különösen az olyan idegenek látogatására, akik művészeti tanulmányok végett mindig szívesen indultak körürra.

A városok versengéséből, a szobrok nagy számából a mindenkori magyar királyné nemes példát láthatna arra, hogy ez a nemzet jó szíve örökké lángoló szeretetébe zárja azokat, akik, igaz ügyében nem hagyták el őt s akik fölemelték mellettük jóságos szavukat.

K Ü L Ö N F E L É K .

Tanfelügyelői látogatás. E hó 17-én volt az évről vizsga a mikszávi r. kath. elemi iskolában, amelyen jelen volt Szirmai Miksa, kir. tanfelügyelő is. A szép eredményért a tanítókat a legnagyobb elismerésben részesítették.

Te Deum. A helybeli áll. tanítóképző-intézetben f. hó 14-én fejezték be a tanévet Te Deummal. Utána hittanvizsgát volt. A hét folyamán az osztály- és osztályképesítő vizsgálatokat tartották meg. Jövő héten befejező képesítővizsgálatot tesznek a végzett növendékek.

Felülfizetés. A Kotorban f. hó 8-án megtartott Országos Ifjúsági Madárvédő Liga alapja javára Keller Annus úrnő Bonyhádról 5 K-t volt szíves felülfizetni, mely összegért fogadják a rendezőség hálás köszönetét.

tértünk a farmokhoz, melyek kormot és parázhalmot mutattak. A leány leszállt a lórlól és kezével bucsut intett . . .

— Kisasszony — mondtam — nem hagyhatni itt egyedül. Ez ellenkégy lovasján érzuitemmel és azzal az utasítással, melyet felső katonai hatóságomtól nyertem.

A leány végtelen szomorúsággal nézett reám.
— És én mégsem mehetek önnel!
— Miért — kérdeztem.
— Mert menyasszony vagyok és meg kell várnom a vőlegényemet.

— Gondolja, hogy el fog jönni?!
A leány tagadólag rázta a fejét.
— Nem. Valószínű, hogy megölték és holtteste ott uszik most a tenger felé. De azért nekem mégis kötelességem reá várakozni.

— Helyes! — mondtam. «Tisztelem a kötelességerétét. De megbocsát, nekem is van kötelességem. Ha ön nem jön, úgy én maradok és ha várni fog, csakis az én általam alatt várhat.

Leszálltam a lórlól és ott maradtam reggelig. Aztán vártunk együtt. De már az első napon kijelenttem, hogy nem akarom kompromittálni, tekintsen vőlegényének.

— Helyes, de akkor öt évig kell várnia.
— És váltól? — kérdezte a tiszteletes.
— Vártam. Nem bántam meg. Öt év múlva, azaz most három éve feleségem leit. No de éppen jön. Nézzétek meg jól. Ugy-e nem látszik meg rajta, micsoda tragédián keresztül jutott révbe.

— **Városi közgyűlés.** Csáktornya képviselőtestülete f. hó 14-én rendkívüli közgyűlést tartott Sáfrán Károly helyettes bíró elnöksége alatt, melynek legfontosabb tárgya a fűrésztelep engedélyezése s a szerződés megkötése volt. A fűrésztelep megszerzése körül fáradozásáért Hirschmann Leo képviselőtestületi tagnak, Wollák Béla dr. indítványára, a képviselőtestület jegyzőkönyvi közszónetet mondott. Dobsa Mihály és társainak a fűrésztelepre vonatkozó kétrédbeli felebezési iratait pedig a törvényhatósághoz terjesztendő iratokhoz csatolta a képviselőtestület. Strasser Vilmos vegyeskereskedőnek a kért telepítési engedélyt megadta. Továbbá elhatározta, hogy Battyánban fecskendőbódét állít fel.

— **Felvétel a csáktornyai áll. leány-internátusba.** A polg. leányiskolával kapcsolatos internátusba 50 tanuló vétetik fel és pedig felvételnek azok, kik az elemi iskola negyedik osztályát, továbbá, akik a polgári iskola I., II. és III. osztályát elvégezték s orvosi bizonyítvánnyal igazolják azt, hogy teljesen egészségesek. A felvételre vonatkozó bélyegtelen kérvények, iskolai, születési és orvosi bizonyítvánnyal felszerelve f. évi júl. 9-ig a polgári leányiskola igazgatóságához nyújtandók be. A növendékek teljes ellátásában (étkezés, mosás, világítás, fűtés) részesülnek s ennek fejében havonként előre 45 K-t kell fizetniök. A Francia nyelv és zene tanításáért is külön mérsékelt díj fizetendő, azonban ezeknek tanulása nem kötelező. Az internátusban elsősorban muraközi és horvát-szlavonországi szülők leánygyermekei részére nyolc 200 K-s alapítványi hely tételett. Van továbbá ezeken kívül még egy 100 K-s alapítvány a perlaki, illetőleg a perlaki járásbeli növendékek segélyezésére, végül a Horvát-Szlavonországban lakó máv. alkalmazottak leánygyermekei részére egy 200 és két 400 K-s alapítványi hely, tehát összesen van tizenkét alapítványi hely, melyekre szegénysorsú, de jó előmenetelű és kifogástalan viselkedésű tanulók folyamodhatnak. Az alapítványi helyek elnyeréséért folyamodó szülők kérvényeiket a Csáktornyai Takarékpénztárhoz (1), Csáktornya képviselőtestületéhez (2), a Dunántúli Közművelődési Egyesület elnökségéhez (3), a Bezerédy nővérekhez (2) és a Perlaki Takarékpénztárhoz címezve szintén a polg. iskola igazgatóságához küldjék be. A drávanúti máv. alkalmazottak pedig kérvényeiket egyenesen a máv. igazgatóságához küldjék Budapestre. Megjegyzendő, hogy a Dunántúli Közművelődési Egyesület által alapított három 200 K-s helyért csak nagy családdal bíró szülők leánygyermekei folyamodhatnak. Csáktornya, 1913. jun. 15-én. Pataky Kálmán áll. polg. fiú- és leányiskolai igazgató.

— **Juniális.** A csáktornyai két jótékony nőegyesület jövő szombatban a háztartási tanfolyam záróvizsgálatával kapcsolatosan a régi kisdudóv kerthelyiségében világostáival és táncossal egybekötött nyári mulatságot rendez. Belépti-díj 150 K, családjegy 5 K. Feldíjzítéseket köszönettel fogadják. Az ételeket, italokat Hajjas József vendéglős szállítja. A mulatságon Balogh Károly zenekara játszik, ami egytel több ok arra, hogy a fiatalemberek a táncolni vágyó lányokat alaposan megtanítottassák. Kedvezőtlen idő esetében a mulatság a Zrínyi-szálló nagytermében tartatik meg. A mulatság kezdete 6 órakor. A két jótékony nőegyesület rendezése mindent elkövet a mulatság érdekében s abban a reményben, hogy az sikerülni is fog, ami kívánatos is, mert a tiszta jöve-

delmen a nőegyesületek szegényei osztzkodnak.

— **Vizsga.** A helybeli II. sz. ovodában (Festet. ts-utca) a záróvizsgálat 29-én tartatik meg s délelőtt 9 órakor kezdődik. A vizsgálat alaki munkakiállítás van összekötve.

— **Fűrésztelep.** Ismeretes dolog, hogy a budapesti Laendler-cég Eszterházy erdőből 3 és fél millióért fát vásárolt, hogy azt ipari célra feldolgozza. A Laendler-cég a fa elraktározására és feldolgozására Csáktornya szemelte ki s a fűrésztelep felállítására nevezte ajánlatot tett Csáktornyanak. Csáktornya a legnagyobb készséggel kapott az ajánlaton s már a múlt hóban megtartott képviselőtestületi gyűlésen nyilatkozott meg egyhangulag az óhaj, hogy a felállítási terv effektuáltassék. A 33 szavazattal egy ellenében hozott határozat ellen felebezés adott ugyan be, de azért a város képviselőtestülete június 14-én tartott rendkívüli közgyűlésén László Béla dr., Pátkai Jákó, Petrics Ignác, Kovács Lipót dr. és Wollák Rezső hozzászólása után ismét csak kimondotta, hogy a fűrésztelep felállítását óhajlja s egyúttal a bemutatott szerződést is úgy általánosságban egyhangulag, mint részleteiben egy szavazat ellenében valamennyi szavazattal elfogadta s kimondotta, hogy, mert a törvényhatóság a képviselőtestület határozatához úgyszójj hozzá fog járulni, már most átadja a területet a Laendler-cégnek, mivel a cégnek a telepre azonnal szüksége van. Ennek alapján a Laendler-cég tíz évre 25 kat. hold földet kap Csáktornyától, a tanítóképző-intézet mögött, a vasúti töltés és Buzás közt elterülő mezőkön, bérfizetés nélkül s a városi pótadó, egyéb szolgálmányok alól való mentesítéssel. Ennek ellenében azonban tartozik naponként átlag 150 munkást (lehetőleg muraközi) foglalkoztatni s ha az országút mentén házakat épít, azokat 10 év után vagy Csáktornyanak előállításí áron átadni, vagy a telek négyzetmétereért 4—4 K-t fizetni, a belső területen épült házkökat pedig az üzem beszüntetésével lebontatni tartozik. Amennyiben azonban a cég átlag 150 munkást nem foglalkoztatna, évenként 500—500 K-t fizet a kórház-álapra. A cég az üzem területén sem ételt, sem italt nem árusíthat. A cég az átengedett területet fűrészporral feltöltheti s amennyiben kavicsra szüksége lenne, azt a város kavicsbányájából beszerezheti, de a támadt gödröket fűrészporral köteles megtölteni. A Laendler-cég azonnal hozzáfog a fűrésztelep berendezéséhez, de csak fokozatosan; mert tekintettel tartozik lenni a területen lévő szántóföldek mostani bérlőire, míg termésöket betakarolhatják.

— **Magyar szó egy tót teplomban.** Tudvalevőleg nemcsak Muraköz nemzetiségi terület hazánkban, de sajnos, másutt is vannak oly vidékek az országban, ahol a magyar szó nehezen ver gyökereket s különösen a templomok azok az exkluzív helyek, ahol a magyar szó otthon csakis igen nagy küzdelmek után nyer. Hasonló helyzet volt eddig Breznóbányán, ezen a tót vidéken is, ahol az ottani evangélikus templomban eddig csak a tót nyelv uralkodott. Junius elseje óta azonban másképp van. Javult a helyzet, amennyiben a breznóbányai evangélikus egyház egyhangulag kimondta, hogy a breznóbányai teplomban ezentúl időközönként magyarul is prédikálnak. Hogy erről a kétségtelenül öröndetes tényről mi itt megemlékezzünk, ennek az érthető hazafias örömmön kívül különösen az az oka, hogy a magyar szót ebbe a tót teplomba egy asszony és

pedig Szenteh Dezsőné segítette be, aki, mint az ottani földműves iskola igazgatójának a felesége, állandóan propagandát csinált amellett, hogy a magyar szónak a breznóbányai evangélikus templomban polgárjogot szerezzen. Szenteh Dezsőné fáradozása nem szorú dicséretre s csak örvendünk, hogy izzó honszeretétől ily lélekemelő lényes siker koronázta.

— **Allandó mozi.** A közkedveltségnek és nagy látogatottságnak örvendő Heinrich-fele allandó mozi a múlt heten kétszer tartott előadást. Vasárnap két ízben, szerdán egyszer látogatta a város közönsége a mozit. Vasárnap „Az örült rémtette” s a remete érdeklésítő drámák kötötték le a nézők figyelmét. Ezenkívül kacagató dolgok is voltak műsoron: Anatole elveszté a fejét, Sándor ellopja a manikürkést s a találka. Nagy hatást kellett a veszedelmes létra idegtesztítő variété mutatvány. Szerdán slagerdrábjába Paula, a Moulin rouge gyöngye volt, néhány mulatságos aprósággal megtoldva. A Quo Vadis? előadása a négyesület júniálisára való tekintetből elhalasztotta a tulajdonos. Az előadás a legnagyobb valószínűség szerint csak szeptemberben lesz megtartható.

— **Pályázat.** A posta, távirat és távbeszélőnél gyakornokjelölti állásokra pályázatot hirdet a m. kir. kereskedelmi minisztérium. Pályázhatnak oly 18 éves ifjak, kik fő- vagy középiskolát vagy ezekkel egyenrangú más tanintézeteket elvégeztek. A jogvétséggel bírók előnyben részesülnek. A születési, orvosi, erkölcsi és iskolai bizonyítványokkal felszerelt kérvények a hivatali előjáró, vagy főszolgabíró úján július 15-ig feltérés szerint a budapesti, kassai, kolozsvári, nagyvárad, pécsi, pozsonyi, soproni, temesvári vagy zágrábi posta-távirdaigazgatóságokhoz nyújtandók be. A személyes jelentkezés is megkívánatik július 20-ig. Akik ezeknek a feltételeknek eleget nem tesznek, elutasítlanak. A fellogadott gyakornokjelöltek 800 K segélydíjat élveznek. Az alkalmazottak 1914. évi szept. 1-én saját költségükön Budapestre, vagy Zágrába helyeztetnek át a tanfolyam hallgatására, amelynek tartama alatt délelőttiönként gyakorlati szolgálatot tenni tartoznak. A szolgálatra nem alkalmasak minden további igény nélkül felmentetnek, a végzetek pedig gyakornokokul alkalmazhatnak 1200 K segélydíjjal. A szakvizsga letétele után a gyakornokok tisztékké, illetőleg (jogvétszettek) fogalmazókká való kinevezésre nyernek minősültséget.

— **Vizsgálat.** A helybeli alsófokú iparostanonciskolában múlt vasárnap volt az évzáró vizsgálat, mely alkalommal 102 K jutalmat, pénzben és könyvekben, osztottak ki a szorgalmasabb tanoncok közt, akik pontos iskolalátogatással, szorgalmukkal s a magyar nyelvben tanusított előhaladásukkal erre érdemesek voltak. A vizsgálat után Zrínyi Károly igazgató meleg szavakkal bucsuztatta el Mencey Károly tanítót, aki az iparostanonciskolában eltöltött 23 évi odaadó, eredményes működése után, tanonciskolai állásától a tanév végén megvált. Az

igazgató megható bucsuztatójához a tantesület és ipartestület tagjai is csatlakoztak, akik a vizsgálaton jelen voltak.

— **Petroleumbánya.** A szelencei petroleumbánya-telepen hír szerint újból megkezdik, illetőleg folytatják a petroleumfúrását. Az angol szindikátus ugyanis, mely az előbbi tulajdonostól, Singer Vilmostól, a telepet két évvel ezelőtt megvette, nagy csatlódások után a bányát ismét vissza eladta előbbi tulajdonosának. Most Singer Vilmos folytatja a fúrást, újabb reményekkel. A telepen egyébiránt a szindikátus idejében lényeges újítások történtek. A társulat nagyarányú befektetésekkel új gépeket szerzett be, telefont csmáltatott, a tisztviselőkné és munkásoknak házakat építtetett. Így Singer Vilmos is nagyobb apparátussal foghat újból a föld kincsének kiaknázásához.

— **A nagytözsde kiköltözködött** eddigi helyiségéből és átment a régi postaépületbe. Helyébe özv. Fischer Simonné nyert július 1-ére egy kistözsde-engedélyt.

— **Folklore Csaktornán.** A Nemzeti Múzeummal kapcsolatban működő Folklore Fellows, mely a magyar irodalom szolgálataiban országos néphagyományokat kutat és gyűjt, a csaktornyai áll. tanítóképző-intézet ifjúságának körében is szervezkedett. F. hó 13-án d. e. tartotta meg alakuló gyűlését. A gyűlésen Sebastyén Gyula dr., magyar nemzeti muzeumi igazgató ör. ismertette a Folklore Fellows szervezetét, jelentőségét és hivatását s felkeltette az intézet növendékeit a Folklore támogatására népdalok, népmondák, mesék, hagyományok stb. gyűjtése körül. Miután az ifjúsági osztály (a 7-ik az országban) megalakult, Sebastyén Gyula dr. jutalomdíjakat tűzött ki a jövő év folyamán eszközöltendő gyűjtésre.

— **A díjnokok fizetése.** Zalavármegye törvényhatósági bizottsága a vármegyei és járási díjnokok fizetésének megállapítása tárgyában legutóbbi közgyűlésén szabályrendeletet hozott. A fizetés napidíjban van megállapítva és pedig a szolgálati évek és az alkalmaztatási hely lakbérosztályának figyelembe vételével. Csaktornán a férfidíjnokok napidíjai 210 K-tól 450 K-ig, a női díjnokoké 210 K-tól 4 K-ig, míg egyéb helyeken a férfiaké 210 K-tól 4 K-ig, a nőké pedig 210 K-tól 370 K-ig emelkedhetnek öt évenként.

— **Borgazdasági tanfolyam.** Borászati szempontból kiváló fontossággal bíró községekben működő lelkészek és néptanítók részére a budafoki m. kir. pincemesteri tanfolyam helyiségeiben a folyó év nyarán két hétre terjedő borkezelési tanfolyam log tartani. Az első tanfolyam jul. hó 21-től aug. 2-ig, a második tanfolyam pedig aug. 11-től aug. 28-ig tart. E tanfolyam célja az, hogy az azon résztvevő lelkészeknek és néptanítóknak mód nyujtassék arra, hogy az okszerű borkezelésre vonatkozó ismereteket elsajátítsák s e téren gyakorlati jártasságot is szerezzenek avégett, hogy az okszerű borkezelés terjesztése érdekében a maguk ré-

széről is közreműködjenek. A tanfolyamra csak olyan lelkészek és néptanítók vehetők fel, akik oly hegyvidéki községekben működnek, ahol a lakosság kizárólagos vagy főfontosságú kereseti forrását a szőlőművelés képezi. Ezen tanfolyamon 20 hallgató vehet részt. A tanfolyamra felvett egyének utiköltségei s a lakás és ételmezés költségeinek fedezésére az egész tanfolyam tartalmára egyenként 70, azaz hetven K átalányt kapnak, mely összeg a tanfolyam utolsó napján fog a tanfolyam vezetője által kifizettetni. A tanfolyamra való felvételre pályázók 1 K-s bélyeggel ellátott kérvényeikben kötelesek feltüntetni életkorukat, nyelvismeretüket, tényleges alkalmazásukat, a szőlő- és borgazdaság terén esetleg kifejtett eddigi működésüket s ha esetleg négyhetes szőlő- és borgazdasági tanfolyamon résztvettek, csatolják folyamodványaikhoz az erről nyert bizonyítványt is. Az, hogy a folyamodványban a fentiekre vonatkozólag felsorolt adatok a valóságnak megfelelnek, a tanítók folyamodványaim az illetékes tanfelügyelő által igazolendő Lelkészek pályázati folyamodványait közvetlenül, a néptanítók pedig az illetékes kir. tanfelügyelő úján, legkésőbb f. évi jun. 28-ig a budafoki m. kir. pincemesteri tanfolyam igazgatóságához nyujtsák be.

— **A vasúti ruhatár felelős a podgyászért?** A vasút igazgatósága egy esetben 100—100 koronát volt hajlandó megteríteni, mint tarifaszert legmagasabb összegű két elveszett táskáért, ámbar azok 600 koronánál nagyobb értéket képviseltek. A kereskedelmi bíróság az eddigi szokások alapján tényleg csak 100 koronát ítél meg azzal, hogy értéktárgyakat nem vesznek át megőrzés végett. A felsőbb bíróság azonban teljes kártérítésre kötelezte a vasutat.

— **Pályázat a Volgtländer-féle iparos ösztöndíjakra.** A kereskedelemügyi miniszter pályázatot hirdetett a Volgtländer Frigyes becsi lakos kereskedelmi tanácsos által Maria Valeria főhercegnő ő császári és királyi Fensége születésének emlékezetére tett alapítvány folyó évi kamataiból alakított két, egyenként 1100 K-ás ösztöndíjra. Ezek az ösztöndíjak képzéshez kötött ipart üző két oly szegényebb sorsú, érdemes, szakmájukban kiváló és józanéletű fiatal magyar honos iparosmesternek vagy idősebb segédnek fognak odaítélni, továbbképzés vagy műhelyi berendezés céljára, illetve forgatóké gyanánt, kik atyjuk iparát folytatják s atól az iparüzletet átvették vagy átvenni akarják. Az ösztöndíjakra csak olyanok pályázhatnak, kik katonai szolgálatukat már teljesítették, vagy az alól jogérvényesen felmentettek és akik, ha mesterek, legalább 1 évet, ha segédek, legalább öt évet töltöttek ebben a minőségben. A pályázatok legkésőbb f. évi június 30-ig a soproni kereskedelmi és iparkamarához nyujtandók be. A részletes pályázati feltételek a soproni kereskedelmi és iparkamarától vagy az ipartestületektől tudhatók meg.

LIPIK ELSŐRANGÚ ::: BIZTOSAN GYÓGYÍT: **ALKALIKUS, SÓS, JÓDOS VIZEK.**

rheumát, ischiast, anyagcsere zavart, cukorbetegséget, alkati bajokat, gyermek-korokat, csonttöréseket és izzadmányokat. :::::

RADIOAKTÍV FORRÁSOK 64° C.

NYÁRI ÉS TÉLI KÚRA.

KIVÁNATRA PROSPEKTUS INGYEN

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržaja novinah, se imaju poslati na ime urednika vu Csáktornya

Izdateljstvo:

knjižara Strausz Sandora kam se predplate i obznane pošiljaju.

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedanokrat i to: svaku nedelju.

Predplatna čena je:

Na celo leto . . . . . 8 kor.
Na pol leta . . . . . 4 kor.
Na četvert leta . . . . . 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fill

Obznane se poleg pogodbe i fa računaju.

MEDJIMURJE

Odgovorn urednik:
ZRINYI KÁROLY.

Surađnik:
PATAKI VIKTOR.

Izdatelj i vlastnik
STRAUSZ SÁNDOR.

Kak treba dojtiti.

Okolo gospodarstva najviše falinge se vu štali pripeti i to okolo rogovnate marhe. Kravu naprimer najvišeput tak pokvariju, ako ju dobro ne dojiju. Naše gazdarice i kćerke nepremisljuju, kakve sve falinge moreju naprê dojtiti, ako nepaziju, što doji i kak doji kravu? Zato je potrebno, da samo onoga pustino vu štalu, vu koga se zautfamo i na njega navêk brigu imamo i njega dobro zvucimo, kak se mora vu štali okolo marhe sderžavati.

Predi kak što ide dojtiti, mora si dobro sapunom ruke oprati. Takodjer vime i cecke s toplom vodom je potrebno oprati i s mehkim canjkom zbrisati. Odkraja kad se dojtiti počnemo, prve nekoje kaplice nije smeti vu dežicu pustiti, jerbo ove kaplice nisu čiste i svakojačke bakteriume imaju vu sebi. Dežica mora čista biti i čisto se mora zbrisati, makar je ravno predi oprana bila, ili pak zribana.

Predi, kak vu dežicu počnemo dojtiti, prvo mlêko vu šaku je treba prijeti i podehnuti, ili je nepokvarjeno, jerbo vnoğıput se pripeti, da je od nekoje krave mlêko kervavo, ili pak drugu kakvu falingu ima i tak lahko se pokvari i od drugih kravah mlêko. Navêk vkriz se mora dojtiti, zakaj je to tak? — to još zavezda zasigurno neznanju. Samo su sprobali, da tak čuđa bolše mlêko dojde i više se dobi. Dakle nije smeti dva prve, ili dva zadnje cecke dojtiti, neg navêk na vkris.

Lêpo pomalem i s pazlivostjom se mora dojtiti. Grobjanski natezali cecke nije smeti, jer lahko tak pokvarimo vime, da više nigdar zdravo mlêko vun nedobimu. Dakle dojtimo sve liho i mirno mora biti vu štali, zijati, larmati nad kravom nije smeti. Žuriti se treba, da mlêko duhu ni dobi štalsku. Do zadnje kaplice sve je treba vun podojiti, zato da zadnje kaplice najviše žira imaju vu sebi, pak i zato, jerbo ako se sve čisto nepodoji, drugoć puno menje mlêka dobimo. Zaostano mlêko se skisne vu vimenu. Nazadnje pak svaki bi moral znati, da nije smeti dežice i stumbele vu štali deržati, jerbo štalsku duhu dobiju i to jako škodi mlêki i nigdar nije tak tečno, kak vu oni posodi, koja je na zraku.

Mislim, nije treba gazdarice opomenuti, da mlêko taki kak se štale vun donese, odmah se na čistoj capi mora precediti.

Kak treba pajceke hraniti?

Lêpo i dobro je treba s malemi pajceki baratovati. Tri tjedne pajcek samo z mlêka živi. Zato je dobro, ako je mati vu ovim vremenu s malemi, da moreju cecati onda, kad hoćeju, ili kad jim je treba. Potlam po ovim vremenu, ali s materjom hodiju na pašu, ako gmajna nije dalko, ali pak vu

suhim čistim kotcu doma ostanaju. Ako jih doma zaderžimo, onda višeput na dan se moraju vun na dvor pustiti, da se dobro zdrêju. Makar hodiju na pašu pajceki, makar ne, kad tri tjedne mineju stari, već jim nije dosta samo mlêko. Od ovoga vremena počnemo je prevučati na svakojačke druge hrane.

Najbolše je vu ovi dobi za pajceke ječmen. Ječmena njim damo na dan višeput vu nisku kopanju, ali navêk samo malo. Pomalem od dneva do dneva njim počnemo više davati. Ravno onda, kad počnemo ječmena davati i da već vidimo, da mali ga dobro hrušćeju, onda njim slobodno vodu ponudimo. Voda se vu mali nizki, takvi slogi davlje, z koje nemoreju vodu prelejati i zagrditi. Za tej kraj je najbolša mala nizka, doli prebita dervena kopanja. Vodu na dan višeput damo i navêk kopanju splavimo. Ako je tak hranimo i pazimo na nje, tak budu rasli, da vu jednim, osmim tjeđnu svaki bude mogel trifertale, ili pak čeli liter ječmen pojediti k obroku.

Mesto ječmena i zob je dobra za pajceke. Kuruza zato nije dobra, jerbo po kuruzi preveć žirovnati nastaneju i za mlada zgubiju apetita za jesti. Takodjer niti hrz nije dober za pajceke. Ili su baguni, ili pak beli, na svaki način tak jih je treba odhraniti. Kad su pajceki sedem, osem tjeđnov stari, moći jih je odstaviti.

Nije dobro predi odstaviti pajceke, jerbo mlêko nije moći s nikim pamestiti. Koje pajceke pred vremenom odstaviju, nebudu nigdar tak rasli, zaostaneju i čuđa slabeši budu, kak oni, kojim smo do osmoga tjeđna dopustili cecati.

Drugiput pak od osmoga tjeđna nije smeti dopustiti, da cecaju, jerbo koj to dopusti, on na leto nemore dvaput mlade dobiti. Vu osmim tjeđnu odstavljeni prasci i koje smo vrêdu zrnjom hranili, oni budu lêpi, jaki i zdravi, nebudu tak hitro vu beteg opali i dobri budu za krmiti.

Nekoji gazdi ravno s têm pokvariju svinje, da je pred vremenom odstaviju i potlam je hudo hraniju. Takvi prasci brže zbežežaju, slabi su i nigdar nisu prav zdravi.

Koj tak dêla doklam se odstaviju pajceki i još i potlam pazi na nje, on je dosta napravil, ali još ni sve. Odstavljeni pajceki ali su oni protuletni, ili pak jesenski, moreju već na pašu iti, samo to si svaki mora premisliti, da paša sama nije dosta, neg i dalje je potrebno zrnje davati, drugać nam doli deneju i dugo vremena bude opet terpelô, doklam nazad tuliko nabereju.

Vu ovim vremenu rasteju prasci najbolje, zato svaki gazda prascom na pomoć mora iti, ako nekakov hasen hoće od njih imati.

Odstavljena mangalica poleg dobre paše nuca na dan najmenje pol, ili trifertale litra ječmena, ili pak pol kuruze i pol ječ-

mena. Moći je dati pol liter ječmena i pol liter poseje vu ščavi Poleg ščave zato davljemo i zrnje, da pajceki dobre zube dobiju za grizti. Ako je slaba paša, razmi se, da onda više zrnja moramo dati, samo opet ne tuliko, da bi pajceki tusti nastali, nego samo tuliko, da vu dobrim mesu ostanaju.

To su one najvažneše zapovedi, koje se moraju obdržati, ako dobre i zdrave svinje hoćemo odhraniti.

Kak paziju na zlato i na srebro?

Naši ljudi tak misljaju, da po velikih bankah vu svakim kutu penezi ležiju. Istina, da bank nemore bez penez ekzistêrati, ali orsački banki svoj kinê i vrêdnost neimaju vu gotovih penezih, nego imaju vu rude zlijano zlato i srebro. Jeden orsački bank nigdar nesme više papirnatih i za zmnjenati penez vun dati, tojest više napraviti, nego kuliko vrêdnosti ima vu zlati i srebri.

Pitanje je sad, gde deržiju ov veliki kinê, da nišči do njega nemore. Najpredi zlato i srebro razbrojeno je i tak dojde vu velike željezne ladice, koje su duplišne zaklejene i zapečatečne. Ove ladice su skrite vu takve pivnice, koje su gliboko skopane pod bankom i stêne iz najglasovitnešega ocela imaju.

Gotovi penezi su vu željeznih ormarah, koji ormari takodjer vu takvi sobi stojaju, koja neima zidane stêne, nego iz najčvrstešega duplišnoga kovanoga ocela su skup složene.

Nešči bi mislil, da zato itak bi se tak lukav i spameten človek našel, koj bi do toga došel, makar i soldačka straža pazi na bank.

Bormeš skorom nikak nebi bilo moći porobiti naprimer londonskoga banka. Vuni, na dvoru i pred svakimi vratmi straža stoji. Ako bi nešči prek straže došel i nekoja vrata odpral, vu svaki sobi i na svaki policiji, takodjer i vu svaki kasarni električni zvonci se oglasiju. Soldačija i policajji odmah kak najpredi se moreju pred bankom postaviti. Ako bi tjali miš bil, niti onda nebi mogel vuđti. Rećemo, da je tak netko kunjsten, da more od zvončekov drote odrezati i onak vu bank dojtiti, da kasarne i policija nedobi signala. Kak se tekne željeznoga ormara, gde su penezi, tak ga strêla vuđri, da odmah doli opadne i vu onim hipu od Londona pol vure dalko jednim festungu dva štuki pukneju. Opet najedenput znaju, da je nešči takov vu banku, koj tam nikaj neima zaiskati. Soldačija odmah izrukuje i obkoli banka.

More biti, da bi i odprli kassu, gde su penezi. On ormar, tojest kassa vu onim hipu bi vtônula i ober nje bi sama voda nastala. Od svih stranih pak bi vrući damf zviral

vu sobu tak, da nikaj nebi bilo videti i koj bi vu sobi zaostal, moral bi se zadušiti.

To je samo na kratkoma spisano, kakvu sve slogu imaju, da njim nitko vu bank nemore vdrti i tam kvar napraviti. Z vun toga imaju još svakojačke druge sloge, za koje niti nišči nezna. Naprimer ako kassu odpre, odmah počmeju tri-četiri revolveri štrélati iz kasse.

Pak se je zato itak pripetilo, da su amerikanskoga banka vu New-Jorku porobili, makar je još kunšneše bil svakojačkom slogom zabrajeni, kak Londonski. Kaj mislite, kak se to pripetilo?

Jedno društvo veliko imanje je kupilo isker kre morja. Od morja počemši do banka dvanajst lét dugo su lukouju vrtali i zemlju na ovo kupleno imanje vozili.

Nigdar nišči nije mogel znati, od kud tuliko zemlje voziju. Kad su do banka došli, tam su vu pivnicu vdrli, gde je bilo srajeno zlato i srebro. Vnogo ladicah su spraznili i prazne ladice napunili nazat zemljom i tak nazat zaklenuli i zapčatili, kak je prije bilo. Vu banku nisu od toga deset lét nikaj znali. Na deseto leto se bank vu novu palaču selil. Dva regimente soldatov su prosili, kad su zlato i srebro počeli seliti. Onda su stopram spazili, da milijune dollarov su kvarni. Ali onda je već zabadao bilo sve. Rajši su tajili, da čela stvar nije istina. Puta pod zemljom su našli i s dinamitom su ga srušili.

Tak računaju, da tolvaji blizu pet milijun dollarov su potrošili, doklam su do zlata došli. Dober gustuš su imali tuliko reskirati. Kam su odnesli vkradjeno zlato, da još niti denes nišči nezna.

Na novim Balkanu.

Moći si je premisliti, da su istinu oni imali, koji su taki od kraj boja tak prorokovali, da balkanski savez po boju sam med sobom se bude posvadił. Samo oni nisu imali istinu, koji su tak prorokovali, da turcin bude jakši i napokal bude balkance.

To kaj se nam je pred očima pripetilo, malo gdo je naprè mislił. Malo što je mislił, da savez tak bude potukel turcina, da on čelo europansko imanje zgubi. Ravno zato, jerbo sami med sobom nisu misliłi, da tak veliki plèn dobiju, nemoreju se sad naravnati. Jeden od drugoga već zahtèva.

Najbolje pak Srbija zahtèva, da med sobom pred bojom napravljenu pogodbu ponoviju. Od toga pak Bugarija neće nikaj znati i tak veli, da sve tak mora ostati, kak su to vu kontraktu naprè se pogodili. Pokenhdob pak jeden i drugi je vitežki juvuval proti turcinu, sad svaki od sebe misli, da on je jakši i glasoviteši.

Poleg toga se lahko još pripeti jeden boj med Serbijom i med Bugarijom, makar jedna velika i zmožna jakost mir zapovèda. Ta velika i zmožna jakost je: car. Car ravno tak bude mednjimi mira napravil, kak je stihaj njim dopustil na jesen boja početi. On njim je japa i njega moraju poslušniti. Serbi su ga morali poslušniti, kad su se nad nami črtili; montenegrovci nisu tak dugo steli Skutaria sprazniti, doklam njim je car oštro zapovèdal. Tak je ravno sad napravil, da je kralju Petru i Ferdinandu bulgarskomu caru oštroga telegrama poslal, da naj mirni budu.

Glas je došel iz Macedonije, da se tam narod z buntal, jerbo su serbi podsiloma stelingu deržali i tamošnje bulgarce za soldate assentirali. Krušovo varaša su srbski soldati obkolili i vnogo stanovnikov poklali.

Bulgarske bande harcujeju srbskom soldacijom i dan na dan po sto mrtvih najdeju po bližnjih bregov.

Srbski soldati su bulgarske špione vlovili, koji su gifta nosili sobom. Šteli su zdence zagiftati. Jednoga špiona su vu Pirrotu strelili. Drugoga su sobom odpejali i još za vezda nije znati, kaj su s njim napravili.

Srbski šeregi s čelom jakostjom se žuriju proti bulgarski granici. Videti je, da se nekaj z nenada bude izkhalo. Šeregi su nemirni. Putnik srbski general i vodja je takodjer na granicu odputoval, da pregledne, kak stoiju šeregi i ali su zapoved sveršili. Gjura, herceg takodjer je k šeregom odputoval.

Kralj Peter je već odgovoril caru na telegram, vu kojim mu najpređi zahfaluje, da se tak trsi i brani, da nebi si braća krv prelèvala, takodjer zahvaljen mu je za onu dobrotu, koju prama Srbiji je već višeput zakzal. Drugoć pak mu piše, da Srbija nemore drugać ekzistèrati samo tak, ako sva ona mesta si zaderži, koja su srbski šeregi zavzeli. Ako to Srbia nedobi, lahko se čeli orsag zbuni i lahko čelo kraljestvo prepadne s dinastiom skupa.

Vu diplomatičkim okruhu već neverujeju, da bi carov telegram mogel mira napraviti med savezom. Srbia je najhujša, ravno nikaj neće pustiti, kaj Bugaria zahtèva od nje. Tak veliju, da ju Hartwig ruski konzul podvučava.

Srbski i bulgarski šeregi su čisto već pripravljeni za boj, samo zapoved čekaju. Niti jeden nebi rad prvi počel, a kak se vidi, itak jeden bude i to moral napraviti. Srbija nikaj neće odпустiti, Bugaria pak opet zahtèva od Srbije, da odmah sve one punkte zverši, koje je pred nje predložila. Poleg toga drugać nemore mir biti, ako se Srbija podložti i poslušne Bugariju.

Rus bolje kre Srbije derži i podvučava ju, da naj se neda, da njèna želja izpunjena bude. Dakle sad tak stvar stoji, da rus s jednom rukom mira čela, s drugom pak oružje ponuja Srbiji, da naj samo vudri na bulgarca, to bude kaštiga Bugariji, zakaj je ni stela vu svakim poslu poslušniti ruse. To su takve diplomatske stvari, da nigdar nije moći naprè znati, kaj i kak se bude pripetilo. Denes svi kričiju, da je mir, drugi dan još bolje kričiju, da bez boja nemore biti — mir.

Dakle balkansko nebo se opet oblači i s tèm grozneše se nam vidi čela stvar, i kim duže traja. Zadnje dane ruse, je barem tuliko stel, da se balkanski ministerprezidenti vu Sv. Petervaradinu na razpravu zidu. Bugarija neće svojega ministra odпустiti, doklam Srbia nebude čisto demobizirala. To pak Srbia nebude još za vezda napravila. K tomu spada još, da vu Beču nije dobro spalo, da je car sam od sebe išel telegrafirat vu Belgrad i vu Sofiu.

Najbolje pak svèta to žalosti, da rus se opet k boju pripravla. Rus se je čistam počel pripravlati i svoje odredjene bojne posle bude već nasakoroma dogotovil. Željeznice, koje su soldaciji potrebne i za soldaciju su važne, sve su dali previzitèrati i popraviti, gde pak je bilo potrebno, tam su još nekoi kilometer doštukali. Rus je već tak pripravljeni, da za čelu mobilizaciju nenuca više, kak 14, najviše 18 danov. Od zahodnoga kraja više novi vojnih zborov je nastavil na preisku granicu. Dimo puščene rezerviste pak opet nazad poziva k liniji.

Juniusa sedemnajstoga su bulgarci dali odgovor Srbiji, vu kojem zahtèva, da Bul-

garija i Srbia na svakim prieporanim falatu jednaku soldaciju nastaviju. Srbia odmah se naj povda, da poleg kontrakta rus bude njim sudec.

Od Grčkoga orsaga ravno na ovu kondiciju zahtèvaju, da naj se podlogu daju. Nije znati, kak budu napravili.

Rajši idemo glet, kak stoji srbska, grčka i montenegrovska soldacija.

Srbija je tri šerege nastavila proti Bugariji. Severni šereg ima dvajstihri jezero ljudstva, stoji med Dunajom, Negotin, Piro i Nis občinami. Južni šereg broji dvajstihri-jezero ljudstva, nastavil se med Vranja i med Gradovom. Vardar šereg Kumanovo-Šküb liniji leži, ima petdesetčetiri jezero ljudstva, vu ovim šeregu su konjeniki skoro svi i od žmekkih štukov ov šereg ima najviše. Tu je Sandor herceg prvi zapovednik. Gjörgy herceg pri južnim šeregu zveršava službu. Z vun toga jeden bojni zbor četirinajst jezer ljudstva okolo Geogeli, jeden vojni zbor pak pred Pristinom stoji, obedva naproti Albaniji.

Srbske šerege iz zemlje napravljene sancu braniju. Srbija puno više štukov ima kak Bugarija, od turčina zadobljeni štuki svi su već popravljeni i vu liniji stoiju. Srbija više stanovnikov broji, kak Bugarija.

Grčki orsag vu deset bojne sbore je nastavil proti Bugariji stodvajstiosem jezer ljudstva. K tomu spadaju dva regimenta konjenikov.

Montenegro pre Ipeku tri divizije je nastavila, kojim je cil vu Sandžak vdrti.

Bugaria takodjer sa svim je gotova i šerege vu Viddin-Saloniki liniju je spravila.

Ne dosta, da se svi tak spravljaju proti Bugariji, još i druga strahovitna nesreća je pohodila maloga vitežkoga orsaga. Minuče dane potres, kojega smo i mi čutili, je pohodil Bugariju i strahovitnoga kvara je zrokuval po čelim orsagu, koj je već ovak i onak vnogo pretrpel od boja. Varaši i sela su se vu drum sporušila i siromaški stanovniki, koji su vu življenju ostali, bez stan i bez krova išeču si mesto, gde bi prenočili. Katastrofa je stèm vekša, jerbo poleg boja zemlje su prazne ostale, dragoga je već strahovitna, kaj pak su još prevošga ziviša imali, to pak je sad potres uništil. Žalostjom se obraća proti Bugariji čeli svèt, koja je z vun boja još i od naravi tak nesrečna nastala.

Juniusa sedemnajstoga je nesreća došla. Vu Gornjoj-Orhovici vnogo hiž se je srušilo i prèk tristo mrtvih ostalo pod ruševinom. Strahovitno je pustošil potres vu Tirnovi i vu Leskovci. Više selah pak je čisto izniknulo. Vu Tirnovi gimnazium se podrl i dijake podse zakopal. Na mestah vrèla voda zviru: Vu Orhovici zrušila se škola, cukor i špirituz fabrike i čeli kolodvor. Vu Leskovcu se ludnica zrušila i vužgala. Mrtvih je strahovitno čudaj.

Stanovniki pod vedrinom stanujeju. Nevolja je velika. Deždž zmriom ide, ziviša malo imaju. Teško se moreju braniti, jerbo mlajši i zdraveši mužkarci svi su vu taboru, takodjer i doktori. Turski robi su njim jako na pomoć, koji ravno tak terpiju, kak i domaći. Od svih stranih njim pošilaju ziviša barem tuliko, da od glada nepogineju. Kaj sve terpiju siromaki, to mi za vezda još niti neznamo.

Vu Konstantinapolj jeden visoki orsački činovnik takov glas je dobil iz Sofije, da bulgarski narod strahovitno je s buntani proti Srbiji i poleg toga bulgarski korman presiljeni bude boja početi proti Srbiji, drugać

takva revolucija nastane, da lahko Ferdinand car Ironuša sguhi.

Sofije pišeju juniusa 19 ga, da kriziš pred vrati stoji. Ako na skoroma po mirnim putu se nebudu naravnali, drugi tješen se svikak počme boj. Sve novine strahovitno se groziju, silno zahtévaju, da naj korman odluču jedenput, ili bude mir, ili pak boj, duže nije moči sterpeti vu ovi dvojbji.

Vu Belgradu takodjer na oružje očeu pustiti, naj oružje odluču što ima pravicu. Današnji položaj vnogo huje stoji, kak je predi. Vu soldačkim okrugu tak stépleju i tak ružiju sabljami, da niti pomisliti nije moči, da bi Serbia pustila. Vu ovi minuti tak stoji sve na iglini špicu, da se svaku vuru moči nadjati jednoga strahovitno krvnoga boja.

Nikita se opet oglasil, zahtéva da mu splatiju one trideset milijun frankov, koje mu je Grey englezki kraljski tajnik na medjunarodni konferenciji obečal. Istina da je bila réč od ove svote vu Londonu, da Nikiti posudiju ove peneze nasplačanje, ali on sad to kakti jedno nagrado oče do ruk dobiti. Niti neima pre hudoga gustuša.

Ferdinand bulgarski kralj, kak je to poznato, za mladosti magjarski husar je bil, odpotlam smirum se rad zadržava vu Magjarski zemlji, zato kak Gómör varmegjije pišeju sad tam velikoga kaštelja da zidati. Vu kaštelju osmedeset hiž bude, jedna vékša kak druga. Samu park bude prék trideset mekotih veliki. Sve skupa ober pet milijun korun bude koštalu. Kad su Ferdinandovoga brata Koburg Fülöp hercega popitali, koj takodjer vu ovi varmegjiji ima veliko imanje, da kčemu je caru ov kaštelj, tak je odgovoril, da vu ovim bojnim vremenu nigdar nije moči znati, kaj se more sgoditi i zato je Ferdinand napré se pobrinul, da bude imal kam s familiom dojt, ako bi ga takva sudbina postigla, da bi moral Bulgariu ostaviti.

KAJ JE NOVOGA?

— **Jubileum Sv. oca pape.** Juniusa 12-ga je minulo dvajsti lét, da je dešnešega X. Piusu papu, XIII. Leo papa za kardinala postavil. S papom 1893. leta juniusa 12-ga pet biskupi su za kardinale postali, med njimi je bil Schlauch Lörinc nagjarvadski magjarski biskup, ali z med pet denes je samo X. Pius papa živ. Papa je već deset lét bil kardinal, kad je na Sv. Petra stolca došel Vu Rimu su vu ovo ime velike svečanosti bile.

— **Križ za zasluge, na smrtnoj postelji.** Lépa i žalostna svečanost je bila vu debrecinskim špitalu. Tam leži već više tješnov Berko Jožef vatrogasec, koga je kralj vrhu poštene službe, koju je vu najveškim postenju zveršaval trideset lét, zlatim križecom nadaroval. Minuci dan su dali prék beteznomu vatrogascu zlati križ, ali on nije mogel se mu dugo veseliti, jerbo po svečanosti je taki vumrl.

— **Ljubomorna tragedia.** Sv. Petra cirkvi vu Rimu Štoppa varaski činovnik je strelil De Martini svečenika, ravno kad je među služil. Za tem je odišel dimo i bez réči je ženu na smrt strelil i s tém je odišel na policiju, gde se sam prijavil i povedal, da očigledec se je osvedočil, da žena i svečenik već duže vremena su se ljubili.

— **Vkradjena puca.** Vu Satmarne-metiu, kod Berecki Ferenc gazde su putniki stana prosili, da se prinočiju. Gazda njim je dal stana, ali jako se začudil vu jutro, kad se gori stal, da niti putnikov, niti pak

dvajsti jedno leto stare čerke néga. Tak misliju, da putniki, koji su skolami bili, su vkrali pucu. Žandari je išteju.

— **Kakvo življenje ima obitelj rezervistah.** Vu Serajevi jeden česki rezervist zadnje dane višeput je male pake na poštu dal. Več su mislili, da je špion i zato su ga hitro vlovili i vu rešt zaprl. Kad su pred sud, tojest na istrogu peljali rezervistu, pred njim su jednoga paka odprli. Jako su se začudili, da su vu paku falačke kruha našli. Na to je siromak povedal, da familija mu već više mesecov gladuje i da od glada nepomerjeju, svojeg kruha, kaj je fasuval i kaj je od pajdašov dobil, to je dimo pošiljal, jerbo drugač nije mogel njim na pomoč biti.

— **Stretil se je pred zaručnicom.** Jeden dvajstiri leti star mladi dečko, jednoga milijunera sin vu Berlinu se je ne zdavnja spoznal s jednom snažnom devojkom, koju si je i za kratko vréme zaručil. Za dva-tri meseca bi bilo zdavanje. Minuci tješen nekoji dan mladci je odišel k zaručnici, koja ga je već čekala, da malo na špancier idu. Kak je mladoženja vu sobu stupil, odmah je počel bajati zaručnici, da ga neima rada i t. d. Za par minut zeme napré revolvera i pred zaručnicom se je vu glavu strelil. Odmah je vumrl. Prék jeden milijun vrednosti je vu testamentu zaručnici ostavil.

— **Spoved s revolverom.** Insbrucki kapucinski klošter je minuce dane nevugodna gosta dobil. Sordea Agošt barun tirolski zemeljski gospon išel je vu klošter i tam portašu javil, da se spovedati hoče. Kad su mu vrata odklenuli i nuter ga pustili prvo delo mu je bilo revolvera napré zeti i na dvoru stoječe kapucine strélati. Jedna kuglja Winter svečenika je pležerala. Kad su policaji došli, počel je i na nje strélati. Nazadnje z teška su mu itak zeli revolvera, ali sad pak je drugoga zel napré i počel s njega strélati. Komaj su ga mogli na policiju spraviti. Doktori su ga previzitirali i konstatali su, da je barón nori.

— **Rešta je dobil biro.** Halmi Gábor njircalohjskoga birova su na dvajsti danov rešta i na 400 korun štrofa odsudili, jerbo je vu občini buntu delal, da roditelji naj nepošilaju decu vu skolu. Birov je apeliral, ali apeliral je i kraljski fiskuš za vékšu kaštiju.

— **Samoubojni soldat.** Witek Venčel vu miškolskim regimentu je služil kakti stražamešter. Minuci tješen je jednoga dečka jako zbil i polek toga strahom je bil, da bude degredirani. Zel je pušku i tak se vu glavu strelil, da je odmah vumrl.

— **Velika trafika** se je od svoje prveše mesto odselila u staru, negdašnju pošta-zidanicu. Za kratko vréme bude se jedna nova, menjša trafika odprla, u onoj isti hiži, gde je do sada velika trafika stala.

— **Tragedia vu oficirskim pavilonu.** S Nagyvarada pišeju da se tam tragicni dogodjaj pripetil vu oficirskim pavilonu, vu kojem je već više lét stanoval Preis Karolj oberleitinand, svojom ženom i s trojom decom. Juniusa desetoga strélanje se čulo iz pavilona, pred vrati stoječa straža odmah je nuter vdrla. Preis je na podu ležal i posamelem mu išla krv iz glave. Od njega nekoji korak dalko njegva žena s prestreljenami psami. Ona je još i onda vu rukaj držala revolvera. Kad je Preis vu špitalu malo k sebi došel, povedal je, da okolo polnoči se je prebudil i videl je ženu pred zercalom stati, vu dešni ruki je revolvera

liščala. Kad ju je popital, kaj déla? odgovorila je, da se bude strelila. Leitinand je gori skočil, da joj zeme revolvera, vu ovim hipu je na njega strelila i više onda nezna, kaj se pripetilo. Leitinandu su operirali, ali pomoči mu nisu mogli, za pol vure je mrtve bil. Žena takodjer vumira.

— **Vtopil se je.** V nedeiju popoldan kupati se je išel vu jedno budapeštinsko kupelišče Répaš Andraš bogatoga trgovca sin. Mladi človek je segurno vu mrzli vodi krča dobil i počel se je vtaplati. Tót Lajoš njegov pajdaš je to z brega gledal, ali ni mu je mogel na pomoč iti, jerbo nezna plavati. Poleg su bili čuni i mlinari, koji su smejuč gledali nesreču i samo onda su skočili vu čun, kad su vidli, da to nije nikakva šala. Dok su do mladoga človeka došli, zalejal se i tak vu vodi zniknul, da niti mrtvo telo nisu mogli najti. Otec je zatuzil mlinare, takodjer i od kupelišča direkciju, jerbo kak svedoki govoriuju, bi bili mogli obraniti mu sina, ali ni su šteli. Istraga traja.

— **Krvoločno dčete.** Vu Amjensu strahoviten gréh je napravil jeden jedenajst lét star dečec. Svojim pajdašom igrat se išel na potok i tam su papirnaté ladje spuščali po vodi. Pajdaš mu je njegvo ladju vtopil i nato se je dečec tak razsrdil, da ga je vu potok pošiknul i kad je vun štel spaziti višeput ga je poglavi s jednim kočicom vudril. Dečec je sam to domaj povedal i tak se je dogodilo.

— **Nesreča diakov.** Iz Kézdivašarhelja pišeju, da minuci tješen s tremi profesori stotrideset diakov iz tamošnje gimnazije odišli su gledat Sv.-Anna zvanu mlaku. Kad su tam došli, profesori su njim dopustili kupati se, ali zapoved vu njim dali, da nije smeti od brega dalje iti, kak dvajsti korakov, jerbo tam je već tak glibuka voda, da nije moči do dna dojt. Svi su posluhnuli, izvan Jančo Ágoštona iz četrtloga razreda diaka, koj kak je vu vodu skočil, odmah je počel plivati dalje kak je dopušteno bilo. Pajdašom je zakričal: Servus! dečki! i s tém je plaval dalje. Jedenput je samo podurkool još jedno dvaput došel gori i onda ga je samo nestalo. Kad su profesori spazili nesreču, počeli su za pomoč kričati, ali to je zabavad bilo. Pomoči nije mogel nišči. Jeden profesor od žalosti nije mogel drugo nikaj zreči: »Molimo Boga!«

Stém su proti domu išli, gde jih je skorom još vékša nesreča počekala. Kad su zjedne grabe na brég došli, na putu veliki viher jih je vlovil. Jedna stréla je tak blizo diakov puknula, da su svi doli opali i jeden se je jako obežgal. Na sreću, vékša nesreča nije se pripetila. Potlam je jeden profesor s ludmi nazad išel k vodi, da barem mrtvo telo vun zemeju potopljenomu dijaku, ali nisu našli nikaj. Taj dečec je bez oca i matere, Jančo Gjula notariuš ga je školati dal.

— **Nesrečno je skočil.** Smrtna nesreča je postigla Budanovič Matjaša, bogatoga svinjskoga trgovca. Vu Sabadki se je zabavljal do polnoči i onda je išel na vlak. Na vlaku je zaspal i nije spazil, da su došli na šandorski kolodvor, gde bi moral bil doli stati. Potlam se prebudil i kad je spazil, da su već mimo kolodvora odisli, odprl je vrata i vun skočil, ali tak nesrečno, da se s glavom vu telegraf stanju tresnul. Glava se mu je čisto na falačke zdrobila. Drugi dan s brzovlaka su spazili nesrečnoga človeka i taki su vu Sabadki prijavili od kud je komišija išla vun. Mrtvo telo su vu Sabadku spravili i tam pokopali.

Hepp Ede, pekar Csáktornya

Rákóczi-utca hízo broj 16. poleg Kraljevskoga suda.

Ima takaj trgovinu od najbolše vrsti

vapna.

Koji treba za zidanje, može ga dobiti u svako doba doma pri njemu uz naj-falešu cieniu. Koji treba cielei vagon dobi vapno čisto fal. Tržim takaj razcie-pana suha bukova drva na vagu.

668 16—*

A Muraközi Pezsgőgyár vasuti állomás melletti gyár-épületében 2 szép utcai szoba butorozottan vagy anélkül azonnal kiadó. Szükség esetén ahhoz konyha is adatik.

≡ A szobák egyenkint is kibérrelhetők. ≡

Bővebb felvilágosítás nyerhető a gyár városi irodájában este fél 6 és fél 7 óra között.

Vigyázz!

Eladatik egy szép AUTOMOBIL 36. H. P. 6 üléses és tartalék kerekek. Továbbá: 1 PUCH MOTOR, 1 LAURINKLEMENT, jutányos árban; aki venni szándékozik siessen.

Cim: Lovrenčić Luka, Varasd, automobil, motor, kordély és varrógép kereskedése. Automobilok, motorok és kordélyok műhelye, a gépészet és lakatosmunka terén elégező mindennemű javításokat.

Lovrenčić Luka.

Spinčić és Kukuljević-utca sarkán.

Pozor!

Prodaje se jedan Hepp AUTOMOBIL 36. H. P. sa 6 sjedala i rezerva kotači. Nadalje: 1 PUCH MOTOR, 1 TORPEDO sa MUSKOLIMA, 1 LAURINKLEMENT, sve uz jeftinu cijenu; tko kupiti želi neka se požuri.

Naslov: Luka Lovrenčić, Varaždina, trgovina automobila, motora, dvokolica i šivaćih strojeva.

Radionica za automobile, motore, dvokolice; obavlja sve popravke spadajuće u strojarski i bravarski obrt.

Luka Lovrenčić

ugao Spinčićeve i Kukuljevićeve ulice.

599 5—25

1878 óta! Mindenütt bevált, híres közkedvelt minden létező háziasztet felülmul.

A valódi CENTIFOLIA-kenőcs

(ezelőtt úgynevezett csodakenőcs)

EREJE ÉS HATÁSA:

Megakadályoz a megszüntet vérmergőzést. Operációkat tesz feleslegessé. Használ szoptatók nőknél, tejmegindeítésnél s emelő megkeményedés ellen. Orvász: s hármasmű elavult bántalmaknál, sebes és feltört lábknál, sebeknél, dagadt lábknál, csontszáznál is, kard-, szűrt-, lőtt-, vágott-, zúzott sebeknél, idegen testek eltávolítására, mint: üveg, szálka, por, serét, tűske stb. mindenféle daganatnál, fekélynél, kőnévésnél, karbunkulussnál, képződéseknél, épp így ráknál, továbbá fröccsölés vagy rohadásnál, menő által feltört lábknál, bármely égési sebnél, elfagyott testrészeknél hosszú betegségeknek előforduló fölfekvésnél, nyakdaganatoknál, vérekezőknél, fülfolyásnál valamint kipállás ellen gyermekéknél stb. kiváló és biztos gyógyhatású.

Két doboznál kisebb rendelés nem lesz szállítva. Széküldés utánvéttel, vagy a pénz előzetes beküldése ellenében. Két tégely ára K 250. Nagyobb rendeléseknél jelentékeny árengedmény.

Budapesten kapható: Török József gyógyszerárában s a legtöbb gyógytárban. Nagyban kapható Thalmayer és Seitz, Hochmeister utódai és Radanovits Testvérek drogeáriákban Budapesten, valamint az ország minden gyógytárában. — A hol nincs lerakat, ott rendeljünk:

THIERRY A. Órangyal-gyógyszerárából PRGRADA (Rohitich-Sauerbrunn mellett).

felséges ízű fehér vagy aransyárga csemege mézet

5 kg-os csinos póstadobozokban 10 K szállit bérmentve a „MÉH“ a magyar méhészek értékesítő szövetkezete, Budapest, Váci-ut 108 af. Szakkérdésekben díjtalan felvilágosítást!

R*WOLF

Magdeburg-Budapest

Magyarországi Képviselete:
Budapest, V., Báthory-utca 18

Szabad, túlhevített gőzű
LOKOMOBILOK
Wolf eredeti szerkezete 10-800 lóerőig
Bármely gyártelep legelőnyösebb üzemgépe

Új dohánykiszáruda. Csáktornyan a nagytőzsde régi helyiségében (Árpád-utca, Dr. Kovács Lipót ügyvéd házában) **Iolyó évi július hó 1-én**

KISTŐZSDÉT

nyitok. — Mindennemű dohány-, szivar- és szivarkagyártmányt, váltót, okmány- és levélblyegeket, postai értékcikkekét, szivarkahüvelyt, képes levelezőlapokat minden minőségben és kellő mennyiségben állandóan raktáron tartok.

A közönség szives pártfogását kérve, maradok teljes tisztelettel

ÖZV. FISCHER SIMONNÉ.

Árverési hirdetmény.

Alsóferencfalva és Muraszilvagy községek képviselőtestületeinek határozata Iolytán közhírré teszem, hogy a községek

VADÁSZATI JOGA

1913. évi augusztus hó 1-től kezdődőleg 6 (hat) egymásután következő évre bérbe adatik és pedig:

Alsóferencfalván 1913. évi június hó 28-án d. e. 10 órakor Muraszilvagy községben 1913. évi június 28-án d. u. 3 órakor

a községbíró házánál megtartandó nyilvános árverésen. Az árverési feltételek a bottornyai körjegyzői irodában megtekinthetők. Bottornyan. 1913. évi június hó 10.

LARNSZAK ISTVÁN
körjegyző.

652 1—1